

Mózes Huba

„Az ezerszínű élet”

Dsida Jenő Kóborló délután kedves kutyámmal
című lírai riportjának hagyatéki gépiratváltozata

A lírai riport 1932. szeptember 8-i keltezésű gépiratának szövege az *Erdélyi Helikon* 1932. októberi számában látott napvilágot, kevés módosítással. A költő a gépirat 136. és 254. sorát ötlábú, 220. sorát pedig hétlábú daktilikusból szabályos hexameterré alakította át: *kék, zöld, barna, piros, lila, sárga, narancsszín* → *kék, zöld, barna, piros, bíborlila, sárga, narancsszín; nincs rém e világon, / jó füvek és fák vannak, a nap süt, a hold száll* → *nincs rém e világon, / jó füvek és fák vannak, a nap süt, a rőt telihold száll; mire jók az üres-zsebű, telt-szívű, ifju csavargók, / költők, vándorok és remeték? Nem bízol erős szavaikban?* → *mire jók az üres-zsebű, telt-szívű, ifju csavargók, / vándorok és remeték? Nem bízol erős szavaikban?* A 40. sor végén szereplő jelzőt – vadbuzogányu – másikkal helyettesítette: *szájkosaratlan ebekre lesengnek a kajlabajúszu/ rendőrbácsik a sarkon [...]*

Az *Angyalok citeráján* című, posztumusz kötetben megjelent végleges változatból a gépirat és a folyóiratközlés szövegéhez képest hiányzik a 142. sor: *fürdetvén az ezerszínű élet örök folyamában*, a 294. sor után pedig tíz, pótlólag beillesztett sor olvasható:

*Tinti, miért vagy szórakozott? Fecsegő szavaimra
úgy sem ügyelsz, ahogy én nem ügyeltem a tegnapelőtt egy
pajtásomra, ki csöndes kávéházi helyünkön
mér föld-hosszu novellákat duruzsolt a fülembé,
míg odaküint, odaküint a csiszolt üvegablakokon túl
meggypiros-ajku, riszáló-termetű, karcsu-bokájú
nők libbentek el és habkömnyű ruhájukat íves
combjukhoz feszítette a babráló, buja szellő
s bent a szívem már nyugtalanul készült muzsikáló
versfoszlányok, tündér titkok után iramodni.*

A kötetbeli folytatásban a gépirat és a folyóiratközlés 295–302. sora módosul:

*Tinti, te nem hallgatsz ide. Messzire nézel... Az orrod
mit szimatolgat? A bordád mért remeg úgy? – Ime, macska!
Ej, ne bolondulj meg, ne rohanj ki azért a világból,
mondj le ma, Tinti barátom, a hajsza pogány gyönyöréről!
Nem lehet? Elhiszem, elhiszem. Olykor erős a kísértés.
Hol van a macska? Amott settenkedik. Ejnye, unom már*

*én is az álmos bandukolást... Gyere, kiskutya, fussunk!...
Hopp, melyikünk fut jobban?... Az izmom erős, a tüdőmbe
zúgva zihálom a friss levegőt [...]*

↓

*Macska lopózik az útfélen, hunyorogva figyel ránk.
Orrod már szimatol, bordád remeg és füled izgul,
Tinti barátom. Jól tudom én, hogy erős a kísértés
s hasztalanul kérném, ne rohanj ki azért a világból
s mondj le miattam ezúttal a hajsza pogány gyönyöréről.
Jobb, ha veled futok én is. A tétova séta elég volt,
únom az álmos bandukolást! Gyere, Tintike, fussunk!...
Megkezdődik a verseny!... Az izmom erős, a tüdőmbe
zúgva zihálom a friss levegőt [...]*

Változatlan viszont az utolsó húsz sor.

A szöveg élén, a költő kedvesét, Imbery Melindát megszólító ceruzairásos dedikáció mellett, géppel írt ajánlásra figyelhettünk fel:

Játékos kedvemben írtam ezt a költeményt, mely egy-egy helyen tréfa és fecsegés, máshol az optimizmus naiv himnusza. Kutyámnak, akivel meghitt, jó barátságban élek, elolvastam. Öneki tetszett. De az olvasók többnyire nem olyan türelmesek, mint a kutyák, és valószínű, hogy megijednek e mű szokatlan hosszúságától. Ezért csak azoknak merem szerényen ajánlani, akik különös jókedvükben vannak, tehát bátrak, és mindent meg tudnak bocsátani. A mogorva borúlatókkal – szegényekkel! – majd máskor beszélgetünk. Addig is békeséget kíván Mindenkinek: a szerző.

A fenti sorokat a költő utólag áthúzta ugyan, az áthúzással azonban a bennük megfogalmazott ars poeticát, sajátos módon, általánosabb érvényűvé tette.

A kéziratos dedikáció címzettjének, Imbery Melindának a költő levélben is ismételtén utalt a Tinti-versre. 1932. augusztus 21-én: „Verset írok Tinti kutyáról, nagyon hosszú verset. Talán ma készen lesz, ha nem kell helyette kritikát írnom a Liszt-ről.” 1936. február 9-én: „Most végtelenül hálás vagyok Neked. Úgy érzem, egészen Neked köszönhetem [...] ezt a szép és komoly felbuzdulást. Aminthogy régi szép írásaimat is Neked köszönhettem. A kutyavers és a Viola-ciklus soha, soha meg nem született volna, ha Téged, Édes, meg nem ismerlek!”

A költemény megjelenése után kevéssel, 1932. november 2-án, Mécs László talán az első, aki egyik – vélhetően Császár Károlynak címzett – levelében értő szavakkal méltatta a lírai riport szerzőjét és művét: „Dside Jenő kutyaverse a Helikonban egészen elragadott! Évek óta figyelem, hogy fut ez a fiatalember Erdélyben az élre, milyen frissen, komolyan [...], klasszikusan és mégis elevenen, mint a Tavasz.”

Ez a méltatás kétségbevonhatatlanul érvényes visszaigazolása a kéziratos dedikáció alján szereplő tréfásan komoly önmeghatározásnak: Dside Jenő *versműves mester*.